

ROJA NU

ORGANA KOMELA KARKERÊN KURDISTAN LI SWÊD

HEJMAR 38-39
TİRMEH-TEBAX 1982

YENİ ANAYASA FAŞİZMİ KURUMLAŞTIRIYOR

Faşist cuntanın anayasa taslağı hazırlandı. Orhan Aldıkaçtı başkanlığındaki komisyonun hazırladığı anayasa taslağını, cuntanın anayasası olarak görmek lazım. Çünkü taslağı hazırlatanlar da onlar, onaylayacak olanlar da onlar olacak. Çünkü ne komisyon nede danışma meclisi bu faşist generallerden bağımsız değildir. Tamamen cunta generalleri tarafından atıldığı gibi, o şekilde de yönlendirilmektedir.

Cuntanın faşist niteliği ve yerleştimeye çalıştığı rejimin de faşizm olacağını daha önce de belirtmiştik. Bu konuda cuntadan demokratikleşme bekleyenlerin zavallılığını ve hatalarını inatla mahkum etmiştik. Bunu, zindanlara ve işkencelere bakarak sadece o yönüyle değerlendirdiğimiz için değil, tekelleşme ve cuntanın da teknelci kapitalizmin en kanlı bir savunucusu olduğu için belirtmiştik. Faşist cunta gitmek için gelmişti. Bu gün gibi ortadadır. Askerin sivil devri bu gerçeği değiştirmez. Yerleşecek olan yönetim şu veya bu şekilde faşist karakterli olacaktır. Ta sıkıyönetim veya yıkılınca kadar...

Bu anayasaya göre Cumhurbaşkanı ve hükümet meclisi dağıtabiliyor, istediği zaman gerekçesini uydurup olağanüstü hal ve sıkıyönetim ilan edebiliyor. Devlet terörünün yasallaşması demek olan kolluk kuvvetlerine adam öldürme hakkı veriliyor.

Yeni anayasa, Cumhurbaşkanı'na büyük yetkiler sağladığı gibi toplumsal muhalefeti susturmak için tedbirler getiriyor. Her şeyden önce işçi sınıfının devrimci mücadelesi her ne şekilde olursa olsun engellenmektedir. Sendikalaşma özgürlüğü ortadan kaldırılmaktadır. Sendika kurma hakkı işçi düşmanlarına, düzenbazlara verilecek, ekonomik yardımdan karar alınışına kadar devlet tarafından yoneticilerdir. İşçi sınıfı savunmasız bir şekilde burjuvazinin kışkacına atılıyor. Sömürü katmerleşecek, burjuvazi pazarlanacak ve baskı en amansız bir şekilde sürecektir. Kürt halkı üzerindeki sömürgeci baskı bir daha gaddarlaşacak, Kürdistan'ın zenginlikleri amansızca talan edilecektir.

Gerek işçi sınıfının sömürülmesi ve baskı altına alınması gerekse Kürdistan'ın talanı türk sömürgeci burjuvazinin giderek tekelleşen karakterine tam uygun düşüyor. Dış pazarlara da açılmaya çabalayan Türkiye'nin temel düşmanı işçi sınıfı ve Kürdistan halkının devrimci savaşıdır. Bu yüzden

cuntadan "demokratikleşmek" beklemek hayaldir. Cunta, bunun için yeni anayasa ile tüm "açık kapıları" kapatmakta kesinlikle kararlıdır. Hatta Türkiye'nin Kerkük petrollerine göz diktiği ve Irak Kürdistan'ını işgal etmek planlarının dahi olduğu bir gerçektir. Bu planın cunta içerisinde bir takım çelişkilere de neden olduğu belirtiliyor. Ama elbette bu cunta içerisinde bir takım kişilerin saldırgan, diğerlerinin demokrat oluşundan değil, bir takım riskleri göze alıp almamaya dayanıyor.

Faşizmi yerleştirmek için hazırlanan yeni anayasa demokratik kitle örgütlerinin kurulmasını da engellemektedir. Kısacası anayasa, bilinçlenmek ve muhalefeti güçlendirecek tüm demokratik mücadele yollarına tikiyor. Ne düşünce özgürlüğü olacak ne de legal örgütlenme olacaktır. Faşist anayasa oldukça bu mümkün değildir.

Yeni anayasa faşizmi kurumlaştırmak

in için hazırlandı. Bir bütün olarakta bu işlevi yerine getirmektedir. Her kısımda özgürlüklerin korunacağı kelimesi baş kısmı yerleştirilmiş ve ardından da özgürlükleri önleyen, onu boğan

hükümler getirilmiştir. Yeni anayasa işçi sınıfının, geniş halk yığınlarının taleplerine yer vermek bir yana, en küçük bir

demokratik çıkışı bile engellemektedir. Bu anayasa ile gerçekleri süymeyen, görmeyen köle bir halk yaratılmak isteniyor. Kendisinden olmayan herkesi susturmaya kararlıdır. Böylece teknelci sermayenin barbar bir sömürü

üzerine kuracağı faşist yönetim söz konusudur. Ne grev, ne de herhangi bir talep olacaktır. Teknelci sermaye doğası gereği işsizliği kabartacak, yedek işçi ordusu kozunu kullanarak, korkunç bir ücret dayatacaktır.

ANAYASAYA HAYIR

Danışma meclisinin onayını alan yeni anayasa 7 Kasım tarihinde halkın oyuna sunulacak. Böylece Cunta'nın amaçları kitleler arasında yoğun bir şekilde tartışılmaya başlıyor. Bu 2 yıllık kar ve baskıyla süren nisbi sükunet sürecine, hareketli bir süreç ekliyor. Kitleler açık olmasa bile, ilk sefer amaçlanan hedef üzerinde kaçırmaya başlayacaklar.

Bunu küçük görmek önemli bir hataya düşmektir. Bir yandan anayasasının teşhirini sürdürmek, onun teknelci sermayenin kanlı eli olduğunu, faşizmi kurumlaştırmayı amaçladığını anlatmak öte yandan, faşizme karşı ortak bir tepki oluşturmak gerekir. Cunta elindeki olanakları kullanarak kitleleri anayasayı kabule zorluyor. Evren, gezilerin de yeni anayasasının "haklılığını" kanıtlanmaya çabalıyor.

Elbette devrimci güçlerin ellerinde eski olanaklar yok. Geniş kitlelere rahatça ulaşmak kolay değil. bütün bunlar göz önüne alınarak demokratik dönüşümlerden yana tüm güçlerle sıkı bir diyalogun oluşturulması gerekir. Devrimci güçlerin ortak tavır ve demokrasi güçleri ile sıkı bir işbirliği cuntayı kötü bir duruma sokabilir. Bu dönemi aktif bir mücadele sürecine çekmek lazım. Bunalım, bunalım açar cuntayı bunalıma sokmak için çabalamak lazım.

ANAYASAYA HAYIR sloganı, SÖMÜRGEÇİ LİGE, İRÇİLİĞE, FAŞİZME, FİODALİZME VE TEKELLERE KARŞI mücadeleye birleştirildiğinde gerçek anlamına kavuşur.

CUNTA VE ANAYASA

İşbirlikçi tekelci burjuvazi içerisine düştüğü derin ekonomik ve siyasal krizden kurtulmak ve varolan bunalımın faturasını emekçi halk yığınlarına yüklemek ve giderekten Türkiye ve Kürdistan'da gelişen devrimci muhalefeti en ağır biçimde bastırmak ve yok etmek amacıyla efendileri olan ABD emperyalizminin tam desteğini alarak beş faşist general aracılığıyla 12 Eylül 1980 de darbe yoluyla faşizmi iktidara getirdiler. Elbette ki cuntanın gelişi sadece bu nedenlerden ibaret değildir. Asıl ve temel amaçlardan bir tanesi, ABD emperyalizminin uzak Doğu'daki sömürgelerini kaybetmesidir. Örneğin Afganistan'daki sosyalist güçlerin uzun mücadeleler sonucu emperyalizmi yenilgiye uğratarak nihai hedef sosyalizmin temel prensiplerini inşaa etmesi ve tüm gerici kurumlarını ve mevcut antlaşmaları fesh ederek emperyalizmle varolan organik bağlarını tamamen ortadan kaldırmasıdır. Orta Doğu'da ise emperyalist ABD ve diğer sömürgeci emperyalist ülkeler yüzyılımızda bir daha unutamayacakları darbeler aldılar. Şahlık gerici döneminde İran'ı, Orta Doğu ve uzak doğu için bir stratejik karakol durumunda kullanırken, İran'da gelişen sömürgeciğe ve emperyalizme karşı halk hareketlerinin giderek gelişmesi ve maddi bir güç haline gelmesi ile Şah'la birlikte Orta Doğu'daki en önemli dayanak noktasını yitirmesine neden oldu. Diğer yandan bölgedeki petrol yataklarının emperyalistler açısından hayatı öneme sahip olması ve giderekten bölgedeki halkların var olan sömürü ve baskıya karşı hızla gelişen devrimci muhalefeti önlemek, bölgedeki çıkarlarını garantiye almak için, Türkiye'yi bir sığınağa tahtası olarak güvenli bir şekilde kullanmak ve bu arada Türkiye ve Kürdistan'da gelişen muhalefeti de tamamen susturmak için faşist cuntayı iktidara getirdiler. Günümüzde görüldüğü gibi "Çevik kuvvet" adı altında Kürdistan'da yeni yeni saldırı merkezleri oluşturulmaktadır. 3.ordunun Kürdistan'a gönderilmesi tesadüfi veya keyfi bir durum değil, aksine emperyalistlerin uzak doğudaki çıkarları, bölge halkını denetimi altına almak için türlü entrikalar yapılabilecek ideal bir alan haline getirmektedir. Kısacası uzak doğuda Afganistan'ı Orta Doğu da da İran'ı kaybetmesi tüm ağırlığını Türkiye'ye vermesine neden olmuş - tur.

Sömürgeci faşist cunta iktidara el koyar kaymaz, başta temel hak ve özgürlükler olmak üzere var olan tüm demokratik hakları askıya aldı. Parlametoyu fesh-etti, anayasal kurumları dağıttı. Siyasal partileri, işçi sınıfının Devrimci Sendikal Örgütü DİSK i kapattı. İlerici, devrimci öğretmenlerin mücadele örgütü olan TÖB-DER'i kapattı. TÜM-DER, TUS-DER gibi mesleki demokratik kitle örgütlerinin çalışmalarını durdurdu. Bu demokratik kitle örgütlerinin çeşitli kademelerinde sorumluluk almış ve yönetici pozisyonundaki tüm demokrat, yurtsever, devrimci ve sosyalistleri tutuklayarak işkence hanelere gönderdi. İşçi sınıfımız ve halkımızın zorlu mücadeleler sonucu elde ettiği demokratik kazanımları Grev, toplu sözleşme, gösteri hakları gibi temel hak ve özgürlükleri gasp etti.

Faşist cunta iktidara el koyduktan bu yana 100 binin üzerinde devrimci,

demokrat, sosyalist işkence çarklarından geçirildiler. 170 bin insanımız çeşitli gerekçelerle gözaltına alındı. 100 bine yakın insanımız hapishanelere atıldılar. 150 bini geçkin de aramaktadır. 4.000'i aşkın idam istemi faşist mahkemelerde bekliyor. 10 larca devrimci, demokrat idam edildi. 100 lercesi kaçarken dur ihtarına uymadığı palavrasıyla katledildi. Bu arada işçi sınıfımızın mücadele örgütü DİSK in 52 yöneticisi idam istemiyle yarılanıyorlar.

Kürdistan halkımız tarihin hiçbir döneminde görülmeyen ahlak kurallarına sığmayan muamelelerle karşı karşıyadır. Kadın, erkek, genç, ihtiyar çocuk demeden köy meydanlarına toplanan insanlarımız, çirilçiplak soyundurulmakta ve erkeklerin cinsel organları kadınlara tutturularak köy meydanlarında gezdirilmektedir. Bu denli aşağılayıcı işkencelere boyun eğmeyenler ise insafsızca kurşuna dizilmektedirler. Bu uygulamalar ülkemiz Kürdistan'da günlük politika haline gelmiştir.

İşte böylesine bir dönemde faşist cunta iktidara el koydu ve en büyük darbeyi de bu tip örgütler aldı. Onlara göre Türkiye ve Kürdistan solu bu "beklenmedik" olay karşısında büyük darbe aldılar, evet bu iddia bir yerde doğrudur. Fakat legal ve illegal çalışma alanlarını örgüt içerisinde uygulayan ve bu çalışma tarzıyla cunta öncesi hazırlıklı olan sosyalist hareketimiz en az kayıpla bu dönemi aşmasını bilmiştir.

Günümüzde bazı örgütler bu olaylar ve somut durum karşısında bile cuntanın litemliği konusunda çok sakat belirlemelere giriyorlar. Cuntanın içerisinde "demokrat" generallerin olduğunu söyleyecek kadar ciddiyetsizleşmektedirler.

Faşizmin sınıfsal karakterini uzun uzadıya anlatmaya gerek yoktur. Kaldı ki günümüz koşullarında somut olarak yaşamaktayız. Dimitrov şöyle diyordu, Bulgar Komünistlerine ve tüm dünya devrimci hareketine: "Faşizm kendisinden olmayan her şeye ve her kese düşmandır". Yani günümüzde bir Kastelli, bir güney sanayi v.s. gibi türk ekonomisine damgasını vuran bu şirketler sermaye piyasasından tasfiye edilmişse, varolan ekonomik yapı ve sermaye piyasası belli tekelere akıyorsa, hafta ve hatta bazı bankalar dahi iflas bayrağını çekiyorsa bunun nedenlerini nerede aramak gerekir. Hemen söyleyelim, cuntanın ekonomik politikasında aramak gerekir. Burjuvazinin çeşitli kesimlerini temsil eden gerici türk basını dahi bu uygulamalardan rahatsız olduğunu gün geçtikçe açığa vurmaktadır. Bu uygulamaları göze almadan ve tutarlı bir analiz yapmadan cunta hakkında, sallapati asılyle bağdaşmayan saçmalıklarla dolu görüşleri savunmak ancak ve ancak tutarsız ve yanlış bir ideolojiden kaynaklanır. Sıra geldiğinde Türkiye'de kendisi dışında komünist hareket olmadığını ve Türkiye işçi sınıfını temsil ettiğini geveleyen sözde siyasal partiler, teorik belirlemelerinde afedilemeyecek hatalara girdikleri gibi günümüzde ye nilginen harçanlıkla daha da pervasızlaşarak şöyle "uygulamalarda" bulunuyorlar: "Cunta faşist mi? Değil mi? tartışması böylece tarihe karışıyor. Şimdi Referandumda ne yapılacak sorusü gündededir". "Anayasa oylamasının demokratik bir ortamda yapılması için şimdiden! 1-Genel bir af için 2-Milliyetçi Hareket Parti'si dışında ki tüm

politik partilerin özgürce çalışması için 3-Tüm sendika ve yağın örgütlerinin açılması için..."

Günümüzde yüzbinlerce yurtsever demokratın, sosyalistlerin hapishanelere doldurulduğu, binlercesinin şu veya bu şekilde katledildiği, 4 bin üzerinde idaman istendiği, yukarıda da değindiğimiz gibi insanlar onur ve şereflerinin yok edildiği, en küçük demokratik hakların gaspedildiği, temel özgürlüklerin ortadan kaldırıldığı ve giderekten burjuvazinin kendi arasında bile tasfiyelere gittiği bir ülkede "demokrat generaller" den bahset. Bu sadece politikalarının iflasını gösterir. Hele hele böylesi azılı faşist generaller tarafından yönetilen ve iktidara el koyduktan bu yana Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ını kelimenin tam anlamıyla mezbanane çeviren faşist cunta için, faşist olup olmadığı tartışması "tarihe karışıyor" demek yeterli çok ama çok ağır ödenmesi gereken bir suçtur. Gün gelecek Türkiye ve Kürdistan halkımız bu ağır suçun hesabını sormasını da çok iyi bilecektir. Gelelim "Referandum" konusuna, niteliği şüpheye yer bırakmayacak bir biçimde aşkar olan cuntadan sözün ona "Referandum" istemek, uzayda yaşamakla eşdeğerdir. Sayın baylar, biz uzayda yaşamıyoruz aynı zamanda da körde hiç değiliz, açın gözlerinizde gerçekleri görün. Bi an önce bu gafletten uyanın ki belki işlediğiniz suçlar biraz olsun hafifler. Aynı şekilde bu kalemlerimiz "Anayasa oylamasının demokratik bir ortamda yapılması"ndan bahsederek, maddeler halinde cuntadan demokrasi dileniyorlar. Günümüzde kapalı spor salonları dahi hapishanelere çevrilmişken ve her gün sayıları binlerce artan tutuklamalar olurken, cuntadan genel af dilenmek cahilliğin danskasıdır.

Diğer yandan "MHP, dışında tüm siyasal partilerin özgürce çalışması"ndan bahsetmek, birincisi faşizm eşittir MHP demektir anlamına gelirken baylarımızın faşizmden ne anladıklarını gülmünç bir şekilde ortaya koyuyor. Bilindiği gibi faşizm tekelci burjuvaziye has bir olgudur. Kaldı ki MHP yalnızca burjuvazi için sivil faşist bir terör örgütü dışına çıkmamıştır. 12 Eylül öncesi MHP, CHP, AP, MSP v.s. gibi partiler burjuvazinin çeşitli kesimlerini temsil ediyorlardı. Bunlar içerisinde tekelci burjuvaziyi temsil eden AP gibi bir partinin yeniden faa eden AP gibi bir partinin yeniden faaliyet göstermesini istemek açıkça ideolojik fukaralıktır. "Tüm sendika ve yağın örgütlerinin açılmasından" bahsetmek, 12 Eylül öncesi varolan (MİSK) Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu gibi faşist sendikaların yeniden faaliyet göstermesini istemek demektir. Ayrıca faşist örgütlerin de yeniden faaliyet göstermesini istemek anlamına gelir.

Önümüzde duran görevlerin en önemli si faşist cuntaya ve sömürgeciğe karşı mücadeledir. Bu mücadele özverili ve militanca bir ruhla yapılmak zorun dadır. Fedakarlığın en yüksek derecesini vermeliyiz. Bu anlamda yeni anayasa taslağıyla faşizmi kurumsallaştırmaya çalışan sömürgecilerin bu oyununu boşa çıkartalım. Biz ezen ve ezilen ulus yurtsever, demokrat, devrimci ve sosyalistleri bir bütün olarak, faşist cuntaya hakettiği tarihi şamarı faşist ANAYASAYA HAYIR olarak vuralım.

HEVPEYVİN BI PRO. QANATÊ KURDO RE

Xwendevanên berêz !

Di roja 31.5.1982 da keysek zêrî ji minra lê hat û min kanî bi hozanê ger nas Pro.Q.KURDORA di malê wîda hevpeyvê çêkîra. Bi malavabûna hozanê me ez va hevpeyvê pêşkeşî xwendevanên welatparêz dikim.

KURDUX

KURDUX : Mamostê berêz ! Çawa zaravên Kurdî peydabûne û çend zaravên bingehîn di zimanê meda hene?

Q.KURDO : Dîroka peydabûna zaravên Kurdî gelek dirêj û dijware, lê ez kanîm bi kurtahî çend gotinan bêjim: Peydabûna zaravên di zimanê her mîletekîda hene, ew jî bi mercên dîrokî va hatîye girêdan, yanê bi nîrên ramyarî (rêzanî) va, bandora aborî, civakî va bi kîfî hatîye girêdan û herweha bi va şê wayî jî zarav di zimanê meda jî peyda bûne. Pîrbûna zaravên bi taybetî di zimanên bindesta çêdibin, em bêjin berî "Şoreşa Oktobera mezin" di zimanê rûsî û nav zimanên dînda jî bêtirî za ravêkî hebûn, lê piştî serkewtina şoreşê zaravên zimanê her gelekî jî hev dî nîzîk bûn.

Ji bo nimûne, di zimanê emenîda dî zarav jî bo wêje hebûn, ya rohilat û ya roava, bi van herdû zaravên pirtûk û kovar çapdikirin. Lê gava ku "Şoreşa Oktoberê" bi serketî herdû zaravên

yek û niha zimanê lîteretûra gelê Ermen yeke.

Di zimanê kurdîda jî zarav pirin lê yê bingehîn evin: Kumancî bi ser Karduxan va tiyê naskirin. Soranî bi ser Madan va tîyê naskirin. Lêteretûra kurdî bi nav herdû zaravên ta niha gelek tiyê nivisandin. Eger welatekî me jî avabe, yan komareka kurdî li perçakî Kurdistanê çêbe, wa hînge serdarên komarê kanî gel bi herû zaravên hînbikin û hîdî hîdî herdû zarav kanî bi yekbin.

KURDUX : Mamoste! Avakirina komareka kurdî, yan jî Kurdistanê yekbûnê dibê sibabe yan sibê din be. Lê di bawerîya tede firo çî pêwîste em ji bo va yekê bikin ?

Q.KURDO : Erkê her nivîskarekî, helbestvanekî, rojnamevanekî, rewşenbirekî niştîmanperwer eve: Gava ku nivîsaran, helbestan, gotaran dinivîsînin, gereke (pewîste) hîdî hîdî zaravên kurdî tîkel (tevlîhev) bikin û li bin nivîsaranê xweda weke ferhengokêkê bi çûk çêkin û gotinan ronahîbikin, em bêjin: Ramyarî, Rêzanî. Tevlîhev: Tîkel û hwd. Ev kara alîkariyê mezîne jî bo pêşdaçûna ziman û wêja kurdî, û di demêkêda jî alîgîreke gewreye bo serwerên Kurdistanê me ya ku dîr yan nîzîk avabe.

Birayên me Soran niha gelek berxwedîdî ko bi tîpên latînî binivîsînin û dest pêkirine, ev jî gaweke zor fereye jî bo yekbûna zaravên kurdî.

Lê tiştê ko ez nemaze (bi taybetî) dixwazim li ser rawestim (bisekinim) û girîngiyêke biha pêdîne eve: Ronakbîrên me pewîste zaravên kurdî çak hînbîn, bê va yekê amana me bi cî naye"

KURDUX : Kinga koma Kurdnasiyê saz bûye û karên wê çîne û niha çidîkin ?

Q.KURDO : Dîroka koma Kurdnasiyê gelek dirêje, lê ezvê bi kurtî hîntîştên girîngê jî, lêgerîn û xwendina

Kurdî bi taybetî piştî şerê "Niştîmanperwerîya Mezin" 1941-1945 bi pêşketî, lê tamar û koka pêşdaçûna lêkolîna kurdî li Rûstanê da vedigere nivîsedsalên 19 an. Di va demêda xwendin

û legerîna jîna gelê Kurd li "Akademiya zanistîyan li Rûsiya" destpêkirî, jî bo nimûne: P.Lêrx yek bi hozanê rûs bû yê ko di warê ziman, dîrok û kurdnasiyê da xerîk mijûl dibû, di salên 1856-1857-1858 da afrandînen bi rûmet û giranbîha li ser Kurdan derketin.

Koma kurdnasiyê li "Însituta Rohilatnasiyê, ya Akademiya Sovyetîstanê" di sala 1956 arda saz bûye.

Orbîlî serokê wê bû. Di sala 1957 an da ez bûme serokê wa komê û ta niha. Koma kurdnasiyê bi serdariya min lîkolîn û xwendina kurdî dike, mijûlî dîrok, nijadnasi (Etnogirafiya), zimannasî, zargotîna Kurdan, wêje û çan da kurdî dibê.

Di sala 1957 an da J.X.Bakay bi se roketîya Orbîlî ferhenga Kurdî-Rûsî çêkiribû û hate çapkirin.

Lêgerîn û xwendina X.Bakay li ser zaravên Kurdî Turkîniya û Ezêrbîcanê bi serdariya min hate amedekirin û çapkirin.

Koma me gelek kar kirîye jî bo nimûne: M.B.Rodênko jîneke rûse, şagirta min bû û min ew fêrî zimanê kurdî kirîye û wê tîksta "Mem û Zînê" Emedê Xanî, "Leyla û Mecnûn" Xarîs Bitlîsî. Şêx Senhanê Feqî Teyran. û çêrok û zargotînen kurdî veşerandîne zimanê rûsî.

Me 12 şeweyên "Mem û Zînê" amedekirîye jî bo çapxanê. M.S.Jekîlîna kîtêb nasîya (Bibliyogirafiya Kurdan) çapkirîye. Min wê pirtûkê bi hevra amedekirîye bûna çapkirîne, navê wê "Kilamên Evinê" ye.

Lê tiştên ko em niha li ser dixebîtin pîrsên dîrok, ziman, wêje, nijadnasi û folklorê gelê Kurd, ev pîrsan hemî bi hev va girêdayîne, lêgerîna wan, dîrok û kultura netewa Kurd nîsanî me dike.

Koma me xerîkî dîroka eşîrên (êlên) Kurdanê û bi lêgerîna zaravên Goranî, Lorî û yê din va mijûl dibê.

KURDUX : Sipas Mamoste Q.KURDO, ez jî dilbirîne xwe da te û koma te bi germî pîroz dikim, tenderostiyê (sihetê) jî wera tîkayê dikim, serfiraziyê û serkewtinê hêja, gewre jî wera hêvî dikim.

KANLI İKİ YIL

12 Eylöl faşist darbesinin üzerinden iki yıl geçti. Baskı ve Kırım alacildiğine sürüyor. Cunta, devrimci muhalefeti sustumak için işkence ve şiddet eylemlerinin en büyüğünü yapıyor. Yüzleri aşkın insan Cunta'nın işkencelerinden geçti. Binlerce insanımız sakat kaldı. Yüzy aşkın insan bu işkence çarklarında can verdiler.

Cunta, baskı ve şiddete dayanarak bunalımın üstesinden gelmeye çalışıyor. O, tekeli semayenin sömürü ve talanı muhalefet edecek güçleri en başta devrimci hareketi ve Kürt halkının Ulusal mücadelesini kırmak için iktidara geldi.

Ama halk bu zulüm ve işkence talan ve sömürüye evet demedi ve demeyecek - tir. Türkiye'de ve Kürdistan'da halk zulüm ve işkencelere ve talana karşı zaman şartlarına uygun bir şekilde direniyor. Bu direniş giderek kabarcak

ve cuntayı da, burjuva düzenini de yıkacaktır. Cuntanın tekeli: semayeyi koruyan ve giderek halkı yoksulluğa ve sefaletle atan politikası gün geçtikçe açığa çıkıyor. Onun, "terörizmle, bölücülükle mücadele" sinin ne anlama geldiği halk tarafından anlaşılıyor. Terörizmi besleyen ve sonradan da cuntayı

"meşru" kılmak isteyen tekeli: semayeyi nîr sömürü ve baskı dolaplarını geniş kitleler daha net bir şekilde anlamaya başlıyorlar.

STOCKHOLM DE 12 EYLÜL PROTİSTO

YÜRÜYÜŞÜ

Kürdistan Dernekleri Federasyonu ve Türkiye Komitesi 12 Eylöl günü faşist cuntayı protesto mitingi düzenleyecekler. BİR-KOM ve İSTİYE protesto yürüyüşüne kendi flamalarıyla katılacaklar

Saat 13'te Stockholm'ün Sergelstorg adlı meydanından başlayacak miting türk konsolosluğunun önünde sona erecek. Mitingce İsveç Sosyal Demokrat Partisi ve Avrupa Konseyi Delegesi Bayan Anita Gradin konuşacak.

CUNTA LEŞKERİ YA TURKIYE PROTİSTO BİKE !

cih û dem : 12 İlon ,Sergelstorg saet 13.00

FAŞİST CUNTAYI PROTİSTO YÜRÜYÜŞÜNE KATIL !

Yer : Sergelstorg
Zaman : 12 Eylöl, Saat 13.00

YASEL ARAFAT İLE BİR SÖYLEŞİ

Aşağıdaki röportaj İsveç'in liberal gazetesi "Dagens Nyheter"de yayınlandı.

Röportaj, Batı Beyrut'un kuşatıldığı dönemler yapılmış olmasına rağmen, İsrail saldırısı ve Filistin sorununu açıklaması bakımından güncelliğini koruyor.

Soru: FKÖ'nün geleceğini nasıl görüyorsunuz? Sonu ne olacağı belli olmayan bir savaş mı veya Beyrut'tan çekilmek mi?

Yanıt: Güçlerimizin Suriye, Irak, Ürdün, ve Mısır'a yerleşmek üzere Beyrut'u terketmeleri için Lübnan hükümeti ve Amerika elçisi Filib Habib ile bir antlaşmaya vardık. Fakat Begin ve Şaron'un sürpriz yapmaya çalışmaları bizi şaşırtmayacaktır. Onlara Masada ve Varşova getosundan ders almış olduğumuzu öğrettik. Eğer gerekir se sonuna kadar savaşmaktan çekilmeyeceğiz. Ben ölmekten korkmuyorum. Hâsınlarımız doğacak neticeleri göz önünde tutmaları gerek. Tarih durdurulamaz. Savaş, Filistinlilerin tüm cesaretleri ile şerefli bir şekilde neticeye ulaşmak için mücadele ettiklerini gösterdi.

Soru: Peki, siz nereye yerleşeceksiniz?

Yanıt: Bizim halen Suriye, Irak, Ürdün, Mısır, Lübnan ve Cezayir'de kuvvetlerimiz vardır. E. Sedat'ın Kudüs'ü ziyaretine kadar FKÖ'nün karargahı Kahire'de idi. Karargahı ziyaretten sonra Şam'a taşındık ve orada benim özel dairem vardır.

Soru: Arap dünyasının pasif kalışı sizi şaşırttı mı?

Yanıt: Kesinlikle hayır. Ben zaten konferansın Fas'da dağıtılmasından sonra bir şey beklemedim. Bir çok Arap ülkesi kuvvetlerimizi barındırmak için teklifte bulundular. Ancak bu geçici süreler içindi. Daha sonra nereye gidecektik. Bütün dünya, bu savaş bittikten sonra ilgili ülkelerle birlikte -süper güçler de dahil- uluslararası bir konferans düzenlenmelidir.

Soru: ABD ile ilişki kurmaya çalıştınız, fakat bir netice elde edemediniz. Bu sizi hayal kırıklığına uğrattı mı?

Yanıt: ABD büyük bir güçtür. Biz yine de Amerikan kamuoyunu etkilemeye çalışacağız. Ancak ABD, 4,5 milyon Filistinlinin isteğinin yokolmayacağını öğrenecektir.

Soru: BM'in 242. maddesini kabul ettiniz mi?

Yanıt: Kuşkusuz biliyorsunuz ki 242. madde sadece mülteci sorunumuzla ilgili lidir. 1977 yılında Carter idaresi 242. maddeyi kabul etmemizi öneriyordu. Biz bu öneriyi üç şartla karşıladık: 1- BM ve FKÖ arasında bir diyalogun başlaması. 2- Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkının tanınması. 3- Bağımsız bir Filistin devletinin kurulması.

Bundan başka ulusal konseyimiz bu madde ile ilgili bir çok kez kararlar almıştır.

Burada Begin'in bu maddeyi savunup savunmadığını aslında sormak gerek. Unutmayalım ki, 1970'de Begin, Golda Meyir 242. maddeyi kabul ettiği için, Ulusal Birlik Hükümetini protesto ama ci ile terketti. Begin için 242. maddeyi kabul etmek, işgal edilmiş bütün topraklardan çekilmek demekti.

Soru: Bazı İsraililer sizin Gaza ve Batı Şeria'daki bir devletle yetinmeyeceğinizi ileri sürüyorlar. Ve böyle bir devletin İsrail'e karşı bir tehdit olduğu söyleniyor.

Yanıt: Sadece komik bir iddia. Bu tür iddiaları anlayamıyorum doğrusu. İsrail Orta Doğu'da en büyük askeri güçtür. Ancak 20 yılda ayakları üstünde durabilecek bir Filistin devletinden nasıl korkulabilir? İsrail askeri gücü, kendi tekiği ve Amerikan doları sayesinde bütün bölgeye hükmedebileceğini söylüyor. Fakat ne kadar daha? Burada gerekli olan bölgedeki ülkelerin barışçıl olarak bir arada yaşama-larını savunmaktır. İsrail ise soruna yapacak zorluklarla yaklaşıyor. Halbuki Filistin trajedisine İsrail'in çözüm bulması gerekir. Çünkü bunu onlar yarattı.

Soru: FKÖ'nün programı hasımlarınız tarafından bir silah olarak kullanılıyor. İsrail okullarında çocuklar, sizin programınızda İsrail'in yaşamaya hakkı olmadığını, Yahudilerin bir halk olmadığını ve bir devlete sahip olmanın tek yolunun silahlı mücadeleden geçtiğini öğrenmektedirler.

Yanıt: Biz Ulusal Konseyimizde silahlı mücadelenin tek yol olmadığını belirttik. Ancak bizim programımız, bilinçli olarak yanlış bir şekilde yorumlanıyor. Bu tip yorumlara son verilmesi için, savaştan sonra İsraili, Filistinli ve Arap düşmanlarının bir araya gelerek, sorunu tartışıp ortak bir çözümü varsınlar. Böyle bir grup Avrupa'da beraber seçilecek olan bir örgütün yada bir partinin güvene si altında toplanabilir. Filistinliler arasında son zamanlarda meydana gelen

olaylara karşı bir anlayış gelişmektedir. Biz Begin gibi başnaz değiliz.

Soru: Bu uzun mücadele döneminde hiç yanlışlıklar yaptınız mı?

Yanıt: Evet. Ne İsraililere amacımızı anlatabildik, ne de onların düşüncesini anlayabildik. Diğer taraftan düşüncelerimizi İsraililere iletebilmek için imkanlardan yoksunuz.

Soru: İsrail'de sivil halka karşı gerçekleştirilmiş olduğunuz operasyonlar hakkındaki düşünceniz nedir?

Yanıt: Politik ve ideolojik olarak bu tip operasyonlara her zaman karşı çıktım. Çaresiz Filistinlilerin bu tip operasyonlara baş vurmasını anladığım halde, buna her zaman karşı çıktım. Bu nu size FKÖ lideri sıfatı ile Filistin Devrimi adına söylüyorum. Belirtmek gerekir ki eğer İsrail ilk ateş açan olmasaydı, Münin, Maalot ve Savoy'da suçsuz insanlar öldürülmeyebilirdi. Begin ve Şaron'un yaptığı ise, sadece son haftada 500 ü aşkın sivil halkı öldürmekle, İsrail'i yönetmekte onların anlına tarih boyunca hiç silinmeyecek olan birer kara leke koydu.

Soru: Son olarak İsraililere söylemek istediğiniz nedir?

Yanıt: Etrafım çevrilmiş olarak İsrail askerlerine ve vatandaşlarına şunu söylemek isterim: Durun. Bu militarist saldırganlık bizi ezenez.

Devletler arasındaki ilişkilerde sadece militarist vahşete baş vuran idarecilerle rağmen, bu kutsal topraklar üzerinde barış hüküm sürecektir.

New Outlook'taki şimdi -Barış örgütünün üyelerini ve kendi kaderimiz kendimizin tayin etmemizi kabul eden her kesi Beyrut'taki halkın çekmekte oldukları acıları gömmeleri için davet ediyorum.

Birgün gelecek ki, İsraililer yöneticilerinin 1982 yılında Filistin halkına karşı yaptıklarından dolayı utançtan yüzlerini kapatıp onları unutmaya çalışacaklar.

ABD İLE AET ARASINDAKİ ÇELİŞKİLER ARTIYOR

ZIRAV

ABD'nin Sibirya'dan Avrupa'ya yapılan tabii gaz kanalları yapımını engellemek için AET ülkelerine dayattığı ambargo, bu iki emperyalist güç arasındaki sürtüşmelerini yeni boyutlara varmasına neden oldu.

Polonya olaylarını bahane ederek Sovyetlere karşı ambargo uygulayan ABD bu ambargonun AED lisansı ile üretim yapan tüm şirketleri kapsadığını söylemesi üzerine, AET'nin önde gelen ülkelerinden Fransa, F.Almanya, İngiltere ve İtalya'dan sert tepkiler yükselmeye başladı. Tepkiler giderek politik sürtüşmelere ve açık suçlamalara dönüştü. Bu sürtüşmeler hala güncelliğini koruduğu gibi, yeni bir sıçrama yapacağı sanılıyor.

Süphesiz bu açık suçlamalar uzun bir birikimin sonuçlarıdır. Son 20 yıl içinde yeniden toparlanan Avrupa emperyalistleri, Fransa Dışişleri Bakanını Claude Cheysson'un deyişiyle, ABD'den "boşanma" sürecine girdiğini gösteriyor.

ABD ve AET emperyalistleri arasında ki çelişkiler bugün 3 temel konu üzerinde yoğunlaşmış görülüyor. Bunlardan ilki ve en sert biçimde sürmüş olanı yukarıda bahsedilmiş olan ambargo sorudur. İkinci sorun, AET ülkelerinin çelik ihracatıyla ilgili %40 subvansiyonunun ABD pazarlarında "haksız" bir rekabete yolaçtığını iddia eden ABD'nin tepkisidir. Üçüncüsünü ise, Avrupa üzerinde olumsuz etkiler yapan yüksek AED faizleri oluşturuyor.

AET ülkelerinin çelik ihracat subvansiyonunu %26'ya düşürmeleri üzerine bu konuda belli bir yumuşama sürecine girilmiştir. Ama çelik sorunu bu iki güç arasında kalmaktan çok ötedir. Aslında ne ABD ne de AET ülkeleri Japonya ile rekabet edebilecek güçtedir. Gerek ABD, gerekse AET önderleri de son kalıntıları çalıyorlar. Ve her iki emperyalist güçte, Japon emperyalizminin bir çok alanlardaki hamlelerinden büyük darbeler yediler. Bu yüzden emperyalist sürtüşmeler içerisinde, ABD ve Avrupa senelerindeki "Japon bulutu" nun önemli bir rolü vardır. Bugün Japon emperyalistleri teknik ve üretimdeki muazzam gelişme ve pazar sıkıntısı arasındaki çelişkiyi emperyalist bir şekilde çözmek için

didiniyorlar. Japonya'nın tarihini ve niden yazma çabaları boşuna değildir. Milli Eğitim Bakanlığı okul kitaplarındaki "Çin işgali" terimini Çin "hamlesi" olarak değiştirmeye karar verdi. Buna Japonya'nın askeri yönünden hazırlanması da eklersek, onun emperyalist saldırganlık emellerini daha rahat anlarız.

ABD ve AET arasındaki yüksek faiz konusundaki sürtüşmeleri sorunu ise, ABD'nin faizleri şimdilik düşürmesi ile belli bir oranda geçiştirilmiştir. Bugün için sürtüşmeler giderek ambargo konusu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Eğer ABD ambargoyu kabul ettirebilseydi bu, Avrupa emperyalistleri açısından küçümsenemeyecek ölçüde ekonomik ve sosyal huzursuzluklara yol açacaktı. Çünkü ambargo, işsizlik sorunu ile kıvranan Avrupa için yeni bir işsizlik artışı demektir. Bu, yarıya köprüle gitmek ve bunalıma bunalım katmaktır. Avrupa siyasi liderlerinin bu sert tepkilerinin altında yatan gerçek budur. Örneğin, F.Almanya'nın toplam 120 bin işçi çalıştıran 2. büyük konzerne AEG'nin, yapı değişimi sonucu, bugün 40 bin kişinin daha işsiz kalması bekleniyor. Böylesi sıkı günlerde Avrupa'nın yeni iş alanları sağlayacak olan bu tabii gaz kalkanları yapımını ABD'nin engelleme çabalarına karşı çıkması zorunludur. Ama bu tepkinin temelinde gaz kanallarına boru, türbin, kompresör, musluk v.s. satacak olan şirketleri ve bunlara büyük krediler veren F.Almanya bankalarının çıkarları yatıyor.

ABD'nin Avrupa için büyük bir kayıp olan ambargo dayatmasına karşı Fransa'nın tepkisi sert ve kesin oldu. Fransa hükümeti, 23 Ağustos günü ABD'nin kız şirketi Dresser-France'ye ambargoyu kaldırıp bu gaz kanalları için kompresör yapımına geçmesini emretti. 21 kompresör siparişi alıp, ambargo önce si üç tanesini hazırlanmış olan bu şirket, geçen Perşembe günü her üç kompresöründe nakliye etti. Eğer ambargo devam etmiş olsaydı bu, Dresser-France için 140 bin iş saati kaybı demektir. İşsizlik tehlikesi ile karşı karşıya olan işçiler böylesi bir durumda greve gideceklerine karar vermişlerdi.

Fransa hükümetinin bu kararına karşı ABD bu kız şirketine parça ve teknik yardım durduracağını söylüyor. Böylece sürtüşmeler giderek artıyor. Ayrıca Fransa'da bu gaz kanalları için üretim yapan ABD kız şirketlerinin atacakları adımlar bu sürtüşmelerin hızını önemli ölçüde arttıracaktır.

Bütün bu gelişmeler emperyalist ülkeler arasındaki çıkar çatışmalarının giderek derinleştiğini gösteriyor. Sosyalist sistemin varlığı, ulusal kurtuluş hareketlerinin hızlanması ve radikal bir gelişme yolunu seçmeleri, emperyalistlerin pazarlarını giderek daraltıyor. Daralan pazar, teknik gelişme ve üretim hızı, sosyalist sistem ve ulusal kurtuluş hareketlerine karşı saldırılar ve emperyalist ülkeler arasındaki çıkar ve pazar çatışmaları karmaşık bir bütün olarak çağımızda süüyor. Bu yüzden ekonomik ve siyasal bunalım tüm kapitalist ülkelerde dengersiz ve düzensiz bir şekilde sürüyor. Sosyalizmin ortak düşmanları birbirlerini yemek kavgasını bırakıyorlar. Çünkü emperyalizm bir mide sorunudur. Bugün AET ve ABD arasındaki çelişkiler bunun bir yanını oluşturuyor.

FİLİSTİN HALKI KAZANACAKTIR

Siyonist İsrail, Filistin, Lübnan ve Suriye halklarına karşı vahşi bir savaş başlattı. Başta ABD olmak üzere emperyalist güçler bu saldırganlığın arkasındadır.

Emperyalizm ve onun Orta Doğu'daki maşası siyonist düşman bu korkunç savaşı başlatırken çok yönlü hedefler gözetmektedir.

Onlar son yıllarda işgal altındaki Filistin topraklarında güçlenen mücadelenin silahlı Filistin direnişiyle bütünleşmesini engellemek, Filistin halkını köleci boyunduruk altında tutmak, Filistin direnişini kırarak aşağılık Fahd planını hayata geçirmek istiyorlar.

Lübnan ilericilerini çökertmek, yaklaşan seçinlerle birlikte Lübnan'a kendi çıkarları doğrultusunda çözümler dayatmakta onların amaçları arasındadır. Onlar Filistin halkının kararlı dostu Suriye halkını ve anti-siyonist politika güden hükümetine darbe vurarak zayıf düşürmeyi amaçlıyorlar.

Iran-Irak savaşının bugünkü durumu, Saddam rejiminin çöküşüne doğru gidişi emperyalizmi korkutuyor. Saddam'ın çöküşünü duzduzmak da emperyalizm ve arap gericiiliğinin çıkarları arasındadır.

Kısaca bu savaş, bölgede ilericilerden yana olan dengeyi, emperyalizm ve bölge gericiiliği lehine düzenlemeyi amaçlayan bir adımdır.

Savaş ve zorbalıkla, bölgeyi kana ve ateşe boğmakla bu hedeflerine ulaşamayacaklardır. Bilinmelidir ki, Filistin halkının haklı mücadelesi, siyasi talepleri doğrultusunda adil bir çözüme kavuşmadıkça bölgede barış ve istikrar sağlanamayacaktır.

Çünkü Filistin halkı haklı bir dava için, ulusal kurtuluş için savaşıyor. İnsanlık şahittir ki, onlar davalarını uğruna kahramanca savaşıyorlar ! Bu savaşta Filistin halkı sağlam dostlara sahiptir.

Başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm sosyalist ülkeler, dünya ulusal kurtuluşçu ve ilericiler Filistin halkını ve ilericiler arap güçlerini destekliyorlar. Öyleyse inançla söyleyebiliriz ki, tarihi süreç işleyecek, zafer Filistin halkının olacaktır!..

Türkiye ve Kürdistan Halkları !..

Türkiye'de iktidarda bulunan cunta lafta ne söylerse söylesin, gerçek te Siyonist İsrail ve onun arkasındaki ABD emperyalizmi ile işbirliği halindedir. Bölgedeki saldırganlığın ve gerici planların ortağıdır.

Örgütlerimizden üyelerinden oluşan silahlı birlikler, Filistin Kurtuluş Örgütü ve Lübnan Vatan Hareketi savaşçılarıyla omuz omuza savaşıyorlar.

Yoldaşlarımız kanları ve canları pahasına Kürdistan ve Türkiye halklarının Filistin halkıyla dayanışmasını kanıtıyorlar.

Şan Olsun Emperyalizme, Faşizme ve Siyozizme Karşı Döğüşürken ölenlere!

Yaşasın Türkiye ve Kürdistan Halklarının Filistin Halkıyla Dayanışması !

Zafer Filistin Halkının Olacaktır !

12.6.1982

ALA RIZGARI

EMECİN BİRLİĞİ

KURTULUŞ

KUK

TEKOŞİN

PKK

TKP(B)

TKSP

NOT: Bildirinin altındaki PKK imzası Devrimci Demokratlara aittir.

SIN'ET Û ÇAND

TEMÛRÊ XELIL

DERHEQA PIRTUKA ŞAFAQ DA

Lîtêratûra kurdî bi pirtûkekêva jî dewlemend bû. Ronahî dît dîwana 6-a ya hozanê kurdayî mezin -Cegerxwîn bi sermivisara "Şefağ". Ev dîwana han jî mînanî herdêd dawî, alîê teşkîlêta kurdaye pêşverû "Roja Nu" da li Stokholmê derketîye.

Pêşgotina vê pirtûka delal helbestvanê kurdayî Sovîetîstanê Casimê Celîl nivîsiye. Em bêjin, ku pêşgotina dîwana efrandinêd Cegerxwîne 5-a jî nonerekî (wekîlekî) kurdên Sovîetîyî mayîn -Qanatê Kurdo nivîsîbû. Eva yeka derheqa wê yekêda dibêje, ku helbestvanê kurdayî mezin -Cegerxwîn, alîê kurdên Sovîetîstanê jî rind hatîye naskirin û hizkirinê. Bîlî wê yekê ku bal me sala 1963-a pirtûka bi navê "Poêzîa Cegerxwîne bajarvanîê" bi tîpên rûsî çap bûye, çend pirtûkên meye dersada helbestên Cegerxwîn hene, zan-yarê kurd şamilê Esker disêrtasîa xwe ser şuxulkariya -Cegerxwîn xwey kirye (pewan) û bûye ulmdar, kurdên Sovîetîê usa jî bi saya sitiranbêj Aramê Tigran, û gelekên din nasiya xwe didine efrandinên helbestvanê întêrnationel.

Derheqa Cegerxwîn mezinada gelek cîwar gotîye nivîskarê kurd Kemal Bûrkay: "Gelê me helbestvanêkî wek Cegerxwîn derxist, jî ber ku Kurdistan hewcê wî bû, hewcê dengêkî bilind bû. Cegerxwîn bû ew deng. Wî helbestên xwe da gîlî û gazinê gel anî ser zar. Bonê vê yekê jî gelê me jî wî hizkir, dengê wî bû dengê gel".

Belê, Cegerxwîn dengbêjê hemû gel û netewên bindest û zêrandîye. Dîwana wîye şeşada jî ev yek ber çavane :

"Heval bibin tev Markisî,
Bawar mebin bi hiç kesî".

"Desta hemû em bidne hev,
Lê ne tenê bêjin bi dev".

Hozanê navtirîn nerihetîya xwe elam dike bona wî halî, ku niha cihanêda hatîye sazkirinê rûê komêd împêriyalîs tiêda :

"Cihan hê jî bûye du bend,
Wan dane mil gurz û kemend,
Bendek li jor û yek li jêr,
Bendek bi xwîn û yek bi zêr".

Dîwanên Cegerxwîne pêşinda jî gele helbest û poem gotinên aqilbend hene derheqa rastîê û yekîtîêda. Ewî wextê da nivîsiye: "Timê ronahîye li pey şev", "Dara azadîê bi xwînê tê avdan" û h.w.d. û vê dîwanêda jî sê xetada tê ber çava ew rastîya heq:

"Eger em rabin besî xwene, bes !
Hevsar nedin dest mirovên teres,
Xwîna me nerijê, guh nadî me kes".

Helbest, ev xeberana hatine gotinê bona gelê Kurdaye, ku niha li Kurdistanê tengezarîêda dijê, jî serbestî û azadîê bê par maye. Em -Kurdên Sovîetîstanê, ku serhevdu dikine nivê selefêke temamiya gelê kurda, nava azadîê û firêgetîêda dijîn, lê dîsa çawa ku dilê me û hemû gelên Sovîetîstanê seba hemû gel û netewên cihanêye bindest û zêrandî dâşe, dilê me usa jî bona gelê meyê mîrxas gelê kurda dâşe. Hîvî û bawariya Cegerxwîn vê hindavêda pir mezine û ew baware, ku dijmin rojekê wê bide der, nava xwîna xwêda hê mewicandinê, çawa Dibêjin "Wê bextê hêbexta lê welgerê".

"Çavên xwe vekin, binhêrin Viêtnam,
Bûne yek perçe, pîsman û domam,
Bi xwîna dijmin sor kirine meydan".

Vê berevokêda usa jî gelek helbest û poem hene derheqa tebiyeta Kurdistana rençinda, derheqa evîneêda. Lê gava Cegerxwîn derheqa evîneêda domama xwêra xebirdide, dîsa jî dotmama xwe Kurdistanê hesab dike, ku evîna wî ne bi dî lê xwe, bi destî zorê dijminre bûye yar, û bi hizkirina xwe dixweze jî dijmin bistîne.

Niha em binhêrin çika ew vê yekê helbest çawa dibêje :

"Ez Memê me û tu Zîn,
Ez Ferhaç û tu Şêrin,
Ez Siaberê, tu jî Xec,
Çi jinbî û çî jî keç,
Ey kevoka per heşin,
Heçî nêrin, Ciger-xwîn,
Mêr çiyakî pir paqij,
Lê jin li ser bûye nij".

Belkî ew mirovekî biçûkîm, ku derheqa helbestên Cegerxwînda xebirdim,

bîr û bawariya xwe bêjim. Lê ez bi evlet, enîya vekirî dinivîsim, jî ber ku min hemû efrandinên wî jî sedê-sed xwendine, hinek ezber kirine. Ez bi xwe Cegerxwîn nas dikim, dan û stendi nê me hevdu hene û îro ez pir serbilindim, gava jî hozanê meyî dinêyan pirtûka yanê jî nema distînim, bex tiyarim, ku mirovê genc û hêja, raste, karê wî gelege, rûdinê û çend deqa pêşkêşî min dike, nema minra dinivîse.

Îro her mirovek gotî alikariya welatê xwe û gelê xwe bike, îro em gere kê minetdarê Cegerxwînê mezinbin, her kurdek gotî weke şîrê xwe bersîva wê karê bide, ku ewî nava weke 80 salên xwêda kirîye. Îsafa (wîjdana) min ber min paqije, jî ber ku min hindava xwe da Cegerxwîn propaganda kirîye, efrandinên wî gelê mera kirîye nas, li civîn, êvarîn, bi radioa kurdî û cejnên Newrozêda helbest û poemên wî ber gel xwendine û ezberî gotine li Rewanê, Tîflîsê, Leningradê, Kîyê, Moskow, li gundê kurda, şaya, govenda. Min hemû sitiranên kurdên der ku xeberên wan sitirana ser helbestên Cegerxwîn hatine sêwirandinê. Ezê pir bextiyar bim, ku bal me dîsa xort an keç peyda bin, ku vî awakî bikin.

Belê, destûra mine nivîsara vê gota rê heye û ew destûr min qazanc kirîye. De, werin em tev helbestên Cegerxwîn bixwînin, bidin xwendin, belavkin, wî nas bikin, paşê îzîna me heye em derheqa wîda xeridîna an jî binivîsin. Dêmek, werin em bibine nexweşê helbestên wî, ne ku nexweşên nexweşxanê.

Werin em ber aqilmendiya Cegerxwîn temene bibin, ku dibêje :

"Di bin kevirda namênî çiya,
Ji ber bakozê xwar nabi çiya".

Rewan, 25.6.82

Zozan derket

Meha Tebaxêda nava weşanên Roja Nu pirtûkeke nû derket. Bi vî awayî bêja kurdî dewlementir bû.

Ew pirtûka berevoka Mamosteyê mezin Casimê Celîl, ZOZANÊ.

ZOZAN bi pêşgotina nivîskarê kurd Babaê Keleş hatîye çapkirin. Babaê Ke

CASIMÊ CELÎL

leş di pêşgotina xwêda Casimê Celîl dide naskirin, çawa mala bavê Casim jî "şurê qetlê" direvin û tîn dijgê

jin nehîya Aparanê. Lê vê carî nexweşî bê ber derî mala bavê Casimê deh salî û jî wî malê tenê Casimê biçûk

dimîne. Casimê deh salî li êtîmxanekî mezin dibe, dibe kamsamol, dibe endamê Partîya Komûnîst û xwendina bilind xilas dike.

Casimê Celîl yek ji ronakûrên kurdê ewîle di nav kurdên Sovye-îstanêda.

Emrê wî îro jî 70-î zêdetira, lê ew hê wekî xortekî xebata xweyê granbiha berdewam dike.

Di ZOZANêda Casimê Celîl bi zimanê xweyê slivik û keşik li ser serpehatîyên xwe û hizmeta xweyê welêt nivîsiye.

Meriv şîrên Mamostê Casim bi hizkirî dixwîne û naxwaze jî destê xwe berde.

Xwendewanên ku dixwazin dikarin jî navnişana Roja Nu ZOZANê peyda bikin.

EL SALVADOR DEVRİMCI HAREKETİ GÜÇLENİYOR

ABD'nin her türlü desteğine rağmen El-Salvador gerillaları politik ve askeri yönden giderek güçleniyorlar. Bu gerçeği 13 Temmuz 1982 tarihli sağcı günlük İsveç gazetesi Sv.Dagbladet'te yazdı.

Kanlı El-Salvador rejimi, 28 Mart tarihinde yaptığı seçim ile kendisini meşrulaştırmaya çalıştı. Halk oy kullanmaya zorlandı. Dünya kapitalist baskını, kamuoyunu yanıltmak için bu seçimi bir propaganda aracı olarak kullandılar. El-Salvador halkının gerçek temsilcisi FMN/Farabundo Marti kurtuluş hareketini zayıf göstermek için

çalabıldılar. Ama zaman FMN/Farabundo Marti kurtuluş hareketinin gücünü kitle desteğini kanıtladı.

Sv.Dagbladet gazetesi:"Son çatışmalarda havadan bombalı saldırılar düzenleyen ABD eğitimci görmüş 3 alay asker, gerillaları ve onların dağlardaki üstlerini yok etmekte kudretsiz kaldılar" diye yazıyor.

ABD silah ve teknik yardımını arttırması ve Hondoros vasıtasıyla gerillalara yardım engellemesine rağmen gerillalar büyük başarılar elde ettiler. Sadece Morazan bölgesindeki çatışmalarda gerillalar, 46 hükümet as-

kerini öldürüp 80 kişiyi de yaraladılar. 50 kişi çatışmalar sonucu kayboldu. Gerillalar, Milli Savunma Bakanı yardımcısını esir aldıklarını açıkladılar. Ayrıca bu çatışma sonucu gerillalar, 700 tüfek, çok sayıda el bombası ve 25 bin mermi ele geçirdiler.

Reagan yönetimi, El-Salvador'daki kanlı rejime 75 milyon dolar askeri yardım verdi. Gelecek yıl bu 60 milyon dolara yükseltilecekti.

FMN/Farabundo Marti kurtuluş hareketi bu başarısını en geniş cepheyi oluşturmak ve doğru bir siyaset sonucu kitle desteğine dayanmakla sağlıyor.

ABD DE EKONOMİK KRİZ VE ETKİLERİ BÜYÜYOR

ABD'de, özellikle otomobil sanayisinin de önemli bir kriz var. "Otomobil Mekte'si" diye bilinen Detroit'te ekonomik ve sosyal kriz giderek artıyor. Otomobil satışlarında önemli bir düşüş kaydediliyor. Bu düşüş oranı GM şirketinde geçen yılın Haziran ayına göre % 22 iyi buldu. Fabrikalar arası birleşme hızlandıkça işsizlikte artıyor. Detroit'te işsizlik oranı %20 civarında. Bu gün sosyal yardım kurumlarının kuyruklarında sadece geçeköndü halkı değil, temiz caddeler üzerine kurulu villalarda oturan alt tabaka mensubu memurlarda var. Haftada ortalama 197 dolar olarak verilen sosyal yardımın 328 doları sadece ev kirası. Reagan yönetiminin sosyal harcamaları kısma ve bu kısımlardan elde ettiği milyarları

ABD tekellerine surma politikası halkın gelirinde bir azalmaya ve daha sıkı bir bürokrasiye sebep oluyor.

Otomobil sanayisindeki işsizlik sayısının artmasındaki nedenlerden biriside Robot sayısının arttırılmasıdır. Bir zenci işçi bu robotlara karşı kinini şöyle açıklıyor: Bir kursa gidip, Robotlarla çalışmayı öğrenmeyi umut ediyorum. Çünkü onlar işimizi çaldılar." Ford's Rouge fabrikasındaki 60 bin işçiden sadece 20 bini işini koruyabildi. Bu işsizlerin %65 ini zenciler oluşturuyor. En az maaş, en kötü iş onların. Ayrıca işçi sendikası (UAW) yönetiminde de yoklar.

Bu ırkçı yönetimin politikası tüm ABD'yi içermektedir. Hırsızlık, soygun ve fuhuş alabildiğine artmaktadır. Sa-

dece bu yılın Haziran ayında ölüm cezasına çarptırılanların sayısı 1038 dir. Bunların % 41 i zenci, 11 kişisi kadın ve 47 kişisi de ispanyolca konuşan kimselerdir. (DN, 20 Haz.1982)

Ekonomik kriz örneğin çelik sanayisinde de açıkça izleniyor. Özellikle Japonya ABD çelik sanayisini büyük sıkıntılara soktu. Diğer yandan, Avrupa pazarına karşı kıymet kazanan dolar, AET ülkeleri çeliğinin ABD nirkine nazaran ucuzlamasına neden oldu. ABD tedbir olarak gümrük resmini yükseltmek çaresine baş vurdu. Reagan yönetimi işçi ücretlerinin fazlalığından yakınlıkla işçi ücretlerinin arttırılması talebinin engellemesini istiyor.

ABD' NİN YENİ PLANI

Ronald Reagan, İsrail'in Lübnan'a saldırısı ile ABD'nin Arap ülkeleri arasındaki kötü konumunu güçlendirmeye yönelik yeni bir manevra yapıyor. Bu ayrıca ABD'nin Ortadoğudaki yeni planlarına denk düşmektedir.

Bilindiği gibi ABD, saldırgan İsrail vasıtasıyla bir yandan terör ve gericiliği yayarken, diğer yandan radikal Arap ülkelerinin yanı sıra gerici Arap ülkelerinin tepkisi ile karşılaşmıyordu. Bu yüzden Arap gericiliği ve ABD arasında bir takım kopukluklar kendini dayatıyordu. Arap gericiliği ABD politikasının kitleler üzerindeki tepkisini kontrol edemez duruma gelmişti. Haig'in görevden çekilerek Ortadoğu uzmanı Shulz'un getirilişi, Arap ülkelerini yumuşak ilişkilerle yeniden ABD kanadı altında toplayıp, Ortadoğu'yu anti-komünizmin bir kaleesi ve Çevik Kuvvetlerin önemli bir merkezî durumuna getirmeğe yöneliktir.

Çarşamba günü "Ortadoğu'daki sorunların çözülmesi"ne ilişkin Reagan'ın konuşması bu genel plana uygundur. Nitekim Reagan, uzmanlarla birlikte uzun bir zamandır "barış planı" hazırlarlarından da bahsetti. Bu plan gereği Reagan, bir nevi Batı Şeria ve Gaza bölgesinde bir mini Filistin kurulmadan Ortadoğu'da barışın mümkün olmadığına değindi. Reagan'a göre, İsrail bu ilhaka son vermeli, Filistin halkının bir vatan edinme arzularını "büyük bir anlayışla karşılanmalı" idi. Reagan teklifi, Filistin'in Ürdün'e bağlı bir otonom yapıya kavuşmasını içeriyor.

İsrail hükümeti, bu teklif ile bir bağımsız Filistin amaçlanmadığı halde o istikamette bir gelişmeye yol açabileceğini belirterek bu teklifi red

etti. İsrail'in bu yeni oyundan haberi olduğu belli. Zaten bunun Camp David anlaşmasının bir uzantısı olduğu açıktır. İsrail kesin garantiler istiyor.

FKÖ Dışişleri Bakanı Faruk Kaddumi, bütün metni okumadığı için kesin bir

belirleme yapmamasına rağmen bunun, tartışma ortamı için yeni olarak açabileceğini söyledi. FKÖ siyasi bürosu bu konu da henüz bir karar belirtmemiş durumdadır. Ama FKÖ bu konuyla bir takım tavizler verebilir.

TEVFİK TUBİ İLE BİR RÖPORTAJ

İsrail Komünist Partisi Genel Sekreter Yardımcısı Tefvik Tubi ile yapılan bu röportaj, Novoje Vremya adlı Sovyet gazetesinin 33. sayısında yayınlanmış olup, İsveç'in Komünist Norrskensfamman gazetesinin 24 Ağustos sayısında kısa şekliyle yeniden yayınlandı. İsrail'in Lübnan ve Filistin halkına saldırısının hangi amaca yönelik olduğunu açıklayan bu röportajı İsveç'ten çevirdik, okuyucularımıza sunuyoruz.

Lübnan'ın işgal edilmesi siz İsrail komünistleri için beklenmedik bir olay mıydı?

Hayır, bu ne bizim için, nede diğer birçokları için beklenmedik bir şeydi. Bu uzun bir zaman ve açıkça hazırlandı. Örneğin 14 Mayıs tarihli Eytan gazetesini ile yaptığı röportajda Genel Kurmay Başkanı Yediot Aharanot şöyle diyor: "Bizlere milyonlara mal olan güçlü bir askeri mekanizma oluşturduk. Şimdi bunu kullanmalıyız. Belki de yarın Beyrut'ta olacağım... Filistin sorunu sadece askeri olarak çözülebilir." Yine Ha'aretz gazetesinin Mayıs sayısında yayınlanan bir makaleden bahsetmek isterim. Orada Savunma Bakanı Şaron'un özenle hazırladığı savaş planından bahsediliyor. Ve bu plan Mayıs ayı içerisinde Vaşinton ziyaretinden sonra "yeşil ışık" alan Şaron tarafından uygulandı.

Sizce bu saldırının gerçek amacı nedir?

Herşeyden önce FKÖ'nü yok edip, filistinlileri Lübnan'dan çıkarmaktır. Aynı zamanda Ürdün ırmağının batı yakası ve Gaza'da işgale karşı yükselen kitle hareketini ezip, Camp David anlaşmasını kabul etmeye zorlamak. Ve böylece bu bölgenin sınırlarını genişletilmesi ve nihayet ilhak edilmesi tamamlanmış olacaktır.

İkinci olarak: Lübnan'da bir ABD-İsrail kuklası rejim oluşturmak. Siyonist propaganda, dünya kamuoyunu İsrail ordusu Lübnan'ı filistinlilerden ve filistinlilerin teröründen temizlemek için geldi, şeklinde aldatmaya çalışıyor. Oysa işgal ile, Lübnan halkına karşı da savaş açıldığı açıkça görülüyor.

Bir İsrail askeri gazetesi "Kuzey Galıça'nın tabii sınırı" diye Litan ırmağı boyu uzanan bir harita yayınladı. Bu yüzden, Begin'in, bir parça Lübnan topraklarında gözü olmadığı sözlerine inanmamak lazım. Hatırlayalım ki, İsrail'in Sina, Gaza, Batı Şeria ve Golan tepelerini işgal ettiği 1967 yılında, İsrail Başkanı Eshkol da bu işgal edilen topraklardan bir parça almak istemediğini, sadece barış istediğini söylemişti. Şimdi durum nedir, hepimiz çok iyi biliyoruz.

Üçüncü amaç ise, sadece Suriye'yi Lübnan'dan çıkarmakla kalmayıp, Şam'daki rejimi yıkmak veya onları Camp David anlaşmasını kabul etmelerini zorlamaktır.

Eğer Begin bu barbar savaşın sonucu politik zafer kazanıp, kendi salanındaki konumunu güçlendireceğini umuyorsa aldanıyor. İnsan kaybı büyük olup, büyük ekonomi ve askeri harcamaların yükü altında batağa saplanıyor.

Filistin sorunu yok edilemeyecektir. Lübnan halkı işgal altında kalmayı kabul etmeyecektir. Lübnan'da bir kukla hükümeti oluşturanın geleceği yoktur. Kısacası zaman geçtikçe sorunlar artacaktır. Bunu Begin şebekesi anlamak istemiyor.

Partiniz, FKÖ ile ilişkisini hangi temel üzerine oturtuyor?

Prensibimiz gereği ilk sefer biz FKÖ ile diyalogu başlattık. Çünkü barışın BM kararlarına uygun olarak filistin ve İsrail halkının kendi kaderini çözmesi ilkesi kabul edilmeden, sağlanması mümkün değildir. Yahudi devleti olduğu na göre, şimdi Filistin halkının kendi devletini kurma hakkı tanınmalıdır. Filistin halkı ile ilişkiler eşitlik, saygı ve karşılıklı anlayış prensibi üzerine kurulmalıdır. Biz çok kez FKÖ liderleri ile görüştük. Partimiz, filistin halkının haklı talepleri ve FKÖ hakkında kitleye doğru bilgi vermek için elinden gelen her şeyi yapıyor.

Lübnan'da yaratılan durumdan kurtulmak için ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Saldırganlığa son verilmesi, Lübnan'da İsrail güçlerinin çekilmesi ve Filistin sorununun adil bir çözüme bağlanması yani, Begin şebekesinin inatla

Kabul etmediği BM kararlarının uygulanması gerekir. Bu saldırı kan dökülmesini engellemek ve barış için ne çözümleri gerektiğini açıkça gösteriyor.

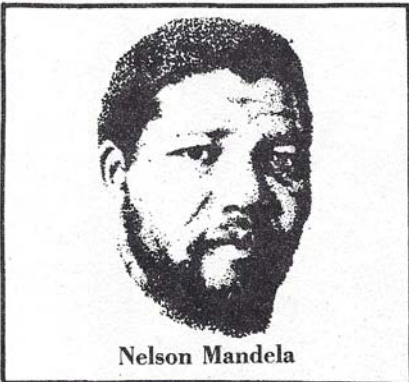
Biz komünistlere "neden Camp David anlaşmasına karşı çıkıyorsunuz" diyorlar. "Bu çoktan beri arzulanan barış değil mi?"

Fakat biz bunun barış değil aksine yeni bir savaşın, yeni bir saldırının, hazırlığı olduğuna dikkati çektik. Çünkü Camp David anlaşması çelişkinin köküne yani filistin sorununun eğilmedi. Bölgeye Begin ve Şaron gerçek suçlu oldular. Onlar, bu suçun altından saldırıyı artırmak, yeni ve daha fazla suçlar işleyerek kalkacaklarını sandılar. Bu hayallerden daha tehlikeli bir şey yoktur. İsrail, 1967 yılında askeri başarı elde etti, ama filistin halkının haklı sonunu tüm dünyanın desteğini kazandı. İsrail yöneticisi gerçekten Beyrut'u harap etmekle Filistin sorununu "kökünden çözeceğini" sanıyormu? Bu nazist yöntem çözüm yolu değildir. Adaletli bir çözüm için tek yol vardır: İsrail 1967 yılı sınırlarına çekilmeli, filistin halkının kendi devletini kurma hakkı tanınmalı ve İsrail'de dahil olmak kaydıyla burdaki tüm devletlere eşit bir şekilde uluslararası bağımsız ve bağılantısız yaşama garantisi verilmelidir.

Fakat ne yazık ki ABD'nin nasıl da yeni hayaller yaratarak, kendi kanatları altında adım adım ABD emperyalizminin amaçlarına uygun bir düzen oluşturmaya çalıştığına açıkça şahit oluyoruz. Vaşinton, kendisini Begin getmesini bu çirkeften çıkarmayı amaçlıyor. Fakat bu tamamen başka bir yol seçilecek başarılabilmelidir. Bunun yolu, bütün sorumlu güçlerin katılacağı bir uluslararası konferanstan geçer. Bunlar, Filistin halkının meşru temsilcisi FKÖ İsrail, Arap Ülkeleri, Sovyetler Birliği, ABD ve Batı Avrupa Ülkeleridir.

İsrail yöneticileri zamanla anlıyor larki ateşle oynamaları İsrail halkını büyük zorluklara atacaktır. Onlar, bölgede güç dengesinin kendileri lehine döndüğüne güveniyorlar. Oysa durum çabucak değişebilir ve o zaman İsrail uçurumun kenarında olacaktır.

MANDELA'YA ÖZGÜRLÜK

Nelson Mandela

ANC (Afrika Ulusal Birliği) Lideri Nelson Mandela 5 Ağustos günü hapiste 20 yılını doldurdu.

Mandela, 5 Ağustos 1962 tarihinde tutuklanıp neşur Şeytan adası, Robben adasına gönderilmişti. 10 Ekim 1964 yılında yeni bir mahkeme kararıyla eski 5 yıllık hapis cezası müebbet hapse çevrilmisti. İşte o gün BM tarafından Güney Afrika siyasi tutuklularıyla dayanışma günü olarak ilân edildi.

Mandela, ayrımcılık ve ırkçı cumhuriyete karşı yürütülen kampanyayı yürütüyordu. 1961 yılında ANC'nin kapatılması üzerine Mandela, tek çare olarak ANC'nin askeri kanadını oluşturmaya başladı. Mandela bu yıllar illegal yaşıyordu.

Mandela'nın tutuklanmasının üzerinden 20 yıl geçti. O, kendisini hiç görmemiş yığıla insanın mücadele sembolü haline geldi.

Güney Afrika'da bir müddet önce Mandela'nın serbest bırakılması için bir kampanya düzenlendi ve 50 bin kişi bu kampanyaya imza attı. Aynı şekilde a-ralarında İsveç'te olmak üzere bir çok ülkede bu kampanya sürdürülecektir.

İrkçı rejim, Mandela tutuklu olması na rağmen ondan korkuyor. O, Robben adasından Polsmoor hapisanesine gönderildi. Çünkü Robben adasında onun tutuklular arasında etkisi artıyordu.

Mandela, bu gün emperyalizme karşı mücadelenin sembolü durumundadır.

ROJA NU

ORGANA KOMELA KARKERÊN KURDISTAN LI SWÊD

XWEDİ : KOMELA KARKERÊN KURDISTAN LI SWÊD

ADRES: BOX 4038 141 04 HUDDINGE- SWEDEN

JI MEHÊ CAREK DERTÊ BUHA 5 KRON HESAP NO : PG 45 89 80 - 0